

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

33. Superbus: Expressus ex Suetonij Caligula, & cæteris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

esse belluas, quibus non satis sit, homines pun-
gere: nisi Deorum sanguinem lambant. Hic
tamen, qui ceteris, ut nequior, ita ingeniosior
volebat videri, non nihil animalculo condo-
nandum esse censebat; rem auda culam fecisse:
ceruicem illam roseam appetisse, quis non
appeteret? inuolasse, non ut pungeret, sed
ut oscularetur. Praeclara oratio, sed nulla a-
pud iratos; edictum sic in muscas, totis ad-
ibus exterminantur: creatur inauditus antea
magistratus, muscarum praefectus, cui ex of-
ficio incumbat, totis adibus muscas expel-
lere. Quid, cum noster hypobolimus Alex-
ander nuper se laborare fingeret ophthalmia?
bonus ille parasitus hallucinabatur ad fercula.
Alexandrinum puerum sibi poculum porri-
gentem non videbat.

Beae actum cum genere humano, sic tur-
pissimus assentator fame, & siti perisisset. Quo-
ties ructantem aut mingentem Dominum
laudauit quoties aegroti saluam linxit, quo-
ties febriculosi vomitum frustis esculentis vi-
num redolentibus, abunde profusum, spurci-
fimo ore excepit. Prauane ista: parua sunt; si
quod iter facienti accidit, commemoramus.
Ad regis latus equitabat comes indiuiduus,
cum caelo intendere se nubes, consecuta re-
pente tonitrua, & conuulsiones: tum ille, ve-
nerationis, ut videbatur, plenus, conuulsus ad
Regem: Et tu (inquit) proh magne Iupiter, sic
tonas? Ad summum constans rumor est, eum
aream destinasse, in qua templum ex manu-
bijs adulatorijs est consecraturus; *Domino, Deo-
que nostro*: & si quid amplius voluerit, Iphige-
niam habet domi, filiam vnicam, & nubilem,
cui vitas impositurus est, & ad noui Dei a-
nam immolaturus.

AMBITIOSVS.

Ex D. Cypriano, epist. 2. LL.

Descriptio XXXII.

QVos honores putas esse, quos fasces, quam
affluentiam in diuitijs? quam potentiam
in castris? in magistratu purpuræ speciem? in
Principatu licentiæ potestatem? malorum
blandientium virus occultum est, & ariden-
tis nequitiae facies quidem læta, sed calamita-
tis abstrusæ illecebrosa fallacia; instar quod-
dam veneni, vbi is lethales succos dulcedine

aspera, calliditate, fallendi, sapore medicato
poculum videtur esse, quod sumitur: vbi epo-
taueris, perniciēs haulto grassatur: quippe il-
lum vides, qui amictu clariore conspicuus ful-
gere sibi videtur in purpura, quibus hoc for-
dibus emit, ut fulgeat? quos arrogantium fa-
stus prius perculit? quas superbas fores mar-
tius saluator obfedit? quot tumentium con-
tumeliosa vestigia, in clientum cuneis antè
praecessit, ut ipsum etiam salutatam comes
postmodum pompa procederet, obnoxia non
homini, sed potestati: neque enim coli mori-
bus meruit ille, sed fasibus: horum denique
videas exitus turpes, cum anceps temporum
palpator abscellit, cum priuati latus nudum
desertor assecla fordaui; tunc lacerata domus
plagæ conscientiam feriunt; tunc rei familia-
ris exhaustæ damna noscuntur; quibus re-
demptus fauor vulgi, & caducis atque inani-
bus votis, popularis aura quaesita est.

SUPERBVS.

Expressus ex Suetonij Caligula,
& cæteris.

Descriptio XXXIII.

VIDete, si placet hominem, moriar, ni to-
tus ex fastu, atque arrogantia, & iniquis-
simo genere superbiæ conflatu est. Hic est,
qui Imperium orbis terrarum, supercilio,
ut Atlante caelum niti putat, nec iam memi-
nit, quod homo sit ex argilla, & luto fictus:
quidem, se ex altis lapsum putat, & qui in-
certos habet parentes in terris, originis suæ
principium repetit e caelo. Cernite, quo se ia-
ctat incessu? quibus nos intuetur oculis? qua
voce, si modo loquitur, omnes præ se contem-
nit. Animaduertistis, ut modò depictas, gem-
marasque indutus penulas, manuleatus, & ar-
millatus, in publicum procedat: modò serica-
tus, & cycladatus obabulet? modò in crepidis,
vel cothurnis, modò in speculatoria caliga, nõ-
nunquã soceo muliebri prodeat, plerumq; ve-
rò aurea barba fulmen tenens, ac furcinam, aut
caduceũ, Deorũ insignia, sese insolentius ostē-
tet: hic ceteros homines præ se mures, aut mus-
cas, aut culices esse arbitrat: si quis eũ leuissi-
mè pepulerit, si terigerit, si minimo verbo se
suspi-

suspiciatus fuerit offensum, non est exorabilis. Si aquam calidam tardius attulerit puer Alexandrinus, iubetur continuo trecentis affligi verberibus. Si crystallum fregit, ad murenas exclamat. Homines per diem quingentos occidere, idem est apud Busridem, ac tesseri ludere. Deinde ille ebrius, non tam vino, quam cruore miserorum, exclamat, *Aut Casarem oportet esse, aut fatuum.* Parum est, sauire in homines, ni compedes oceano iniiciat; iacula immittat in solem; fluuijs plagas inurat; Ionis quotquot sint simulachra, eadem capite truncari, & suam ceruicem imponi mander. Quoties cum ipso Ioue iurgatur, quoties illi luccenat; quoties exilia, & vltimos Gedrosiorum tractus minatur: nisi pluat, aut tonet, aut serenum faciat, quando ipse voluerit? Quid quod nuptiarum pompam adornat, & Mineruam, aut Lunam de caelo lapsam iri, in suos amplexus auemat? stultus, qui non videat, se eandem in capite gerere. Quid quod ipse deses, & imbellis, & effeminatus, cum conchis, & margaritis bellum gerit, dein spolia vocat Capitolio, Palatioque debita, & apparatusissimos triumphos instruit, quasi Phraatem, aut Aruiragum ad genua supplices admiserit?

Ad summum, cum se omnium hominum, qui sunt, fuerunt, aut futuri sunt, sapientissimum dicitur, vnum ferme versiculum tenet, quem sapientissime habet in ore:

Sic volo, sic iubet, sit pro ratione voluntas.

Aur si quos alios nouit, Megabyfia sunt ex tragædijs ducta, quibus vehementer delectatur, vt, Calcare caelum restat, &c.

AVARVS DIVES.

Ex D. Cypriano, epist. 2.
lib. 1.

Descriptio XXXIV.

SED & quos diuites opinaris, continuantes saltibus saltus, & de confinio pauperibus exclusis, infinita, ac sine terminis ruralitius porrigentes, quibus argenti & auri maximum pondus, & pecuniarum ingentium vel extructi aggeres, vel defossa strues; hos etiam inter diuitias suas trepidos, cogitationis incertæ sollicitudo discruciat, ne præ-

do vaster, ne percussor infestet, ne inimica cuiusque locupletioris inuidia, calumniæ litibus inquietet. Non cibus securo, somnuse contingit; suspirat ille in conuiuio, bibat licet gemma; & cum epulis marcidum corpus thorius mollior alto siuu condiderit, vigilat in pluma, nec intelligit miser, speciosa sibi esse supplicia, auro se teneri alligatum, possideri magis, quem possidere diuitias, atque opes. O detestabilis cæcitas mentium, & cupiditatis insana profunda caligo, cum exonerare se possit, & leuare ponderibus, pergit magis fortunis augmentibus incubare, pergit pœnalibus cumulis pertinaciter adherere: nulla in clientes inde largitio est, cum indigentibus nulla partitio, & pecuniam suam dicunt, quam velut alienam domi clausam sollicito labore custodiunt; ex qua, non amicis, non liberis quicquam, non sibi denique impertiunt. Possident ad hoc tantum, ne possidere liceat alteri. O nominum quanta diuersitas: bona appellant, ex quibus nullis illis, nisi ad res malas usus est.

AVARVS, ET TENAX.

Expressus ex Theophrasto, Plauto,
& cæteris.

Descriptio XXXV.

SORDIDUM hominem, vel potius portentum hominis, si iubet, intueri; vt vestes habet strictas, easque aruitas, & tot interpolatas vericoloris us panniculis, quot sunt in cribro foramina. Cerne, vt loculos habet situ obsitos, clauces ferrugine illitas, oppletas araneis ades, vt ipse capite est, vsque ad cutem raso, ne sapius tonsoris opera indigeat: vt domi nudis pedibus obambulat, ne quid interim calceos dederat; citius ex pumice aquam, quam ex eo elicueris beneficium. Agrum quotidie inspicit, an limites eodem loco maneant immoti, ficum de suo hortu neminem gustare sinit, acinnum per suum fundum transire, aut vllum cadium pomum tollere; ignem in ardibus extingui iubet, ne quis corroget testula: & si quis forte vicinorum (vt sæpè fit) cultrum, securum, pistillum, mortarium, aut aliquid simile vtendum rogitet, fures venisse dicit, at-